

II. ВЪВЕДЕНИ В ДЕЙСТВИЕ ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ ПО ОБЕКТИ

[illegible]

¹ В кол. В се описват поредните номера на съоръженията от един и същи вид, напр. ш. 3111, 3112, 3113 .....3118.

БЕЛЕЖКИ ПО ОТЧЕТА: _____

СЪСТАВИТЕЛ: .....
/трите имена, телефон/

Дата . . . . .

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

УКАЗАНИЯ

ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА "ОТЧЕТ ЗА ДВИЖЕНИЕТО НА ДЪЛГОТРАЙНИТЕ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ" /ФОРМУЛЯР „ООС - ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ”/

В съответствие с изискванията на Закона за статистиката Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 81 от 2005 г; Доп. - ДВ, бр. 98 от 2008 г.)(1) получаваните и събираните при статистическите изследвания индивидуални данни са статистическа тайна и могат да се използват само за статистически цели

1. Формулярът е предназначен за осигуряване на информация за наличността и движението на дълготрайните материални активи с екологично предназначение /ДМА-ЕП/. ДМА-ЕП като част от ДМА на предприятието изискват обособено счетоводно записване в съответствие със Закона за счетоводството и Националния сметкоплан.

2. Отчетът се съставя от фирми, поделения на фирми, стопански организации, общински администрации, министерства, ведомства и други, които:

- имат налични съоръжения, инсталации и оборудване, влизащи в състава на ДМА - ЕП.
- имат въведени /придобити/ през годината ДМА- ЕП.

ПОПЪЛВАНЕ НА ТИТУЛНАТА ЧАСТ

Брой на заетите.

Данните се вземат от годишния отчет за заетите лица, средства за работна заплата и други разходи за труд.

Брой на заетите с дейностите по опазване на околната среда през годината.

Включва лица на пълна и частична заетост (под 50% от времето) по дейности за околната среда. Времето на лицата с частична заетост се преизчислява към времето на лицата с пълна заетост, като сумата от отработените часове или дни се делят на общата сума от работни часове/дни за годината. Резултатът се закръглява на цяло число.

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА РАБОТНАТА ЧАСТ

Отчетът се попълва в хил. лева, цели числа. (не трябва да се допуска въвеждането на числа с десетичен знак и знаци след десетичната запетая.

I РАЗДЕЛ. Наличност и движение на дълготрайните материални активи с екологично предназначение.

3. На ред ш. 9999 се попълват данни за всички ДМА на отчетната единица.

Ако стопанският субект **НЯМА ДМА с ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ** (ш. 1000), то този **ред ш. 9999 не се попълва.**

4. На редовете от ш. 1000 до ш.1400 се попълват данни само за дълготрайните материални активи с екологично предназначение (ДМА-ЕП). На ш. 0300 (оборотното водоснабдяване) се посочват основно данни от фирми и предприятия, които извършват производствена дейност.

5. На ред ш. 1000 се попълват данните за ДМА-ЕП, които трябва да са равни на сумата от следващите редове, описващи ДМА-ЕП по направления за всички колони.

6. В кол.1 се попълват данни за наличните ДМА-ЕП. Отчетната стойност в началото на годината /1.01./ трябва да е равна на стойността в края на предходната година /31.12./.

7. В кол.2 се попълват въведените през годината ДМА-ЕП, разпределени в кол.3 и 4.

8. В кол.5 се отчитат излезлите от употреба през годината ДМА-ЕП.

9. В кол. 6 и 7 се попълват данни за увеличението или намалението на ДМА и ДМА-ЕП през годината от преценка.

10. В кол.8 се попълват данни за наличните ДМА-ЕП по отчетна стойност в края на годината /31.12./. От тях в кол.9 се отчитат придобитите ДМА-ЕП от участие на чуждестранни инвеститори, ако има такива.

11. При попълване на формуляра за справка се използва **Номенклатурата** на дълготрайните материални активи за опазване на околната среда.

II РАЗДЕЛ. Въведени в действие дълготрайни материални активи с екологично предназначение по обекти. Активите се вписват ПОИМЕННО и със съответния шифър от Номенклатурата на ДМА-ЕП.

Съгласно Регламент 295/2008 за Структурната бизнес статистика (SBS), съоръженията за опазване на околната среда се разделят на два вида:

специализирани съоръжения за околната среда (end-of-pipe) - включващи съоръжения, които не участват в производствения процес и служат само за намаляване замърсяването, което е резултат от производството.

интегрирани технологии (integrated technologies) – елементи на производствения процес/технологии, в резултат на които се постига по-малко замърсяване на околната среда в сравнение с други подобни. Често оборудването е напълно интегрирано в производствения процес и не може да се идентифицира като отделен компонент. В този случай се отчита само оценения дял от общата инвестиция, свързан с избора на технология, по-щадяща околната среда. В случаите, когато се модифицира вече съществуваща пречиствателна станция, екологичните инвестиции ще са равни на общия размер на разходите за приспособяване на съоръженията към екологичните изисквания.

Когато интегрираните съоръжения се разпределят по направления - води, въздух и други, се вписва общата стойност на всички съоръжения от този вид на съответния шифър.

Например: за ш. 002, ако има - биологическа почистваща система и катализатор за пречистване на азотни окиси (NOx), се вписва общата стойност на съоръженията.

12. В кол. **А** на раздела се вписва наименованието на въведения в действие обект /ДМА-ЕП/ от Номенклатурата.

13. В кол. **Б** се попълва шифъра на съответния ДМА-ЕП от Номенклатурата.

14. В кол. **В** се попълва поредния номер на един и същ дълготраен актив. Например ш.3111, 3112...3118.

15. В кол. **1** се вписва шифър по ЕКАТТЕ за местонамирането на въведения обект.

16. В кол. **2** се попълва оразмерителният капацитет в куб.м/24 ч. на ДМА-ЕП за пречистване на отпадъчните води и за улавяне на изхвърлените вредни вещества в атмосферата, а в кол. **3** се вписва само капацитетът на ДМА-ЕП за улавяне на праха в кг/24 ч.

17. В кол. **4** се посочва отчетната стойност на въведените в действие ДМА-ЕП. Данните трябва да са в пълно съответствие с данните на ред 1000, кол.2 от раздел I на отчета както общо, така и по отделни компоненти. В кол. **5** се включват сгради, съоръжения и други ДМА, а в кол. **6** - машини, оборудване и т.н., транспортни средства и други. Данните трябва да са в пълно съответствие с данните на ред 1000, кол. 3 и кол. 4 от раздел I на отчета както общо, така и по отделни компоненти.

УКАЗАНИЕ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ОФОРМИТЕЛНАТА ЧАСТ

Изготвеният отчет се подписва от ръководителя и главния счетоводител на отчетната единица, подпечатва се и се изпраща в ТСБ. Изготвилите отчета лица носят отговорност за достоверността на информацията, съгласно Закона на статистиката /вж. ДВ. бр. 57 /25.06.1999; доп. - ДВ. бр.98 /2008/.

НОМЕНКЛАТУРА
НА ДЪЛГОТРАЙНИТЕ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ ЗА ОПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ
НА ОКОЛНАТА СРЕДА

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ СЪОРЪЖЕНИЯ (END-OF-PIPE)

Съоръжения, инсталации и оборудване за пречистване на отпадъчни води

Съоръжения за пречистване на отпадъчни води

- 111 Каломаслоуловители
- 112 Утаители
- 113 Септични ями
- 114 Двуетажни утаители /емшери/
- 115 Хвостохранилища
- 116 Съоръжения и устройства за събиране на отпадъци от акваторията на пристанищата вкл.плаващи средства - събирачи
- 120 Производствени пречиствателни станции за отпадъчни води
- 121 Селищни пречиствателни станции за битови отпадъчни води
- 122 Станции за контрол и регулиране на отпадъчни води и мощности за временното им акумулиране /в случай на аварийно изхвърляне на замърсители и повишаване концентрациите им на ПДК /с последващото им прехвърляне в пречиствателни станции.
- 123 Канални помпени станции
- 125 Канализационна мрежа (довеждащи канализационни колектори)
- 130 Други съоръжения, инсталации и оборудване за отпадъчните води

За обратно водоснабдяване

- 210 Системи за обратно водоснабдяване
- 220 Пречиствателни съоръжения в системите за обратно водоснабдяване

Съоръжения, инсталации и оборудване за опазване чистотата на атмосферния въздух /без тези, предназначени за опазване чистотата на въздуха в работните помещения/

- 311 Утаителни камери
- 312 Прахоуловители с отражателна преграда или жалюзинна решетка
- 313 Сухи циклони
- 314 Батерийни циклони /мултициклони/
- 315 Вентилаторни прахоуловители
- 316 Ръкавни/тъканни/ филтри
- 317 Слоести/наситни/ филтри
- 318 Сухи електрофилтри
- 319 Мокри електрофилтри
- 320 Скрубери без пълнеж
- 321 Скрубери с пълнеж
- 322 Мокри циклони
- 323 Турболентни прахоуловители /тръби Вентури/
- 324 Барботажни прахоуловители
- 325 Пеновихрови прахоуловители /ПВП/
- 326 Други съоръжения за улавяне или обезвреждане на аерозоли
- 330 Абсорбционни инсталации
- 331 Адсорбционни инсталации
- 332 Термични инсталации
- 333 Каталитични инсталации/катализатори за автомобили
- 334 Други съоръжения за улавяне или обезвреждане на вредни газови компоненти
- 340 Газификация и други алтернативни източници на енергия
- 341 Сероочистващи инсталации
- 342 Други съоръжения, инсталации и оборудване за опазване чистотата на атмосферния въздух

Съоръжения за опазване на почвата, подземните и повърхностните води

Съоръжения с противоерозионно предназначение

- 411 За корекции на реки и пороища
- 412 Прагове

- 413 Баражи
- 415 Съоръжения за отводняване на заблатени земи
- 416 Съоръжения за съхраняване на торове и препарати от растителна защита
- 420 Други съоръжения за опазване на почвата и водите /вкл.биолинии за производство на биоагенти за биологическа защита/

Съоръжения за опазване на биоразнообразието, защитените територии, зони и обекти

- 450 Посетителски центрове, свързани с дейността по опазване на биологичното разнообразие
- 451 Други съоръжения свързани с опазването на биологичното разнообразие и защитените природни обекти

Съоръжения за отглеждане на дивеч и развъждане на риба

- 510 Волиери за доотглеждане на ловни и други диви животни
- 512 Сеновали
- 513 Дивечови огради
- 514 Риболюпилни
- 515 Отрасни басейни за отглеждане на рибата
- 516 Инкубатори
- 517 Други съоръжения за отглеждане на дивеч и развъждане на рибата

Съоръжения и инсталации за обезвреждане и оползотворяване на отпадъците

- Инсталации за обезвреждане и оползотворяване на неопасни отпадъци
- 611 Инсталации за физико-химична обработка
- 612 Инсталации за изгаряне на битови отпадъци
- 613 Инсталации за изгаряне на производствени отпадъци
- 614 Инсталации за биологична обработка
- 615 Други съоръжения, инсталации и активи за обработка
- Инсталации за обезвреждане и оползотворяване на опасни отпадъци
- 621 Инсталации за физико-химична обработка
- 622 Инсталации за термична обработка
- 623 Инсталации за биологична обработка
- 624 Инсталации за обработка на радиоактивни отпадъци
- 625 Други съоръжения, инсталации и активи за обработка
- Инсталации за отстраняване и съхранение на отпадъци
- 631 Съоръжения (депа) за обезвреждане на неопасни отпадъци
- 632 Други активи за отстраняване, транспортиране и съхранение на неопасни отпадъци (съдове за събиране и съхранение, транспортни средства, балиране, кантари и други)
- 633 Съоръжения (депа) за обезвреждане на опасни отпадъци
- 634 Подземни хранилища за опасни отпадъци
- 635 Други активи за отстраняване, транспортиране и съхранение на опасни отпадъци (съдове за събиране и съхранение, транспортни средства, кантари и други)
- 636 Сгуроотвали

Съоръжения и уреди, предназначени за защита от шума /без тези, предназначени за намаляване на шума и вибрациите в работните помещения/

- 710 Шумозащитни екрани
- 711 Други съоръжения, предназначени за защита от шума

800 Съоръжения за мониторинг и контрол

Съоръжения за мониторинг и контрол - измервателни уреди и лаборатории за контрол на качеството на водите, на въздуха, на шума и на почвата /без тези за опазване чистотата на въздуха и намаляване на шума и вибрациите в работните помещения/.

ОРИЕНТИРОВЪЧЕН СПИСЪК НА ИНВЕСТИЦИИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ЗАМЪРСЯВАНЕ (ИНТЕГРИРАНИ ТЕХНОЛОГИИ)

Шн-
фър

001 ВЪЗДУХ

Замяна и струйна помпа (инжектор) с вакуумна помпа.
Биологична почистваща система
Каталитичен обмен/каталитично пречистване
Катализатор за пречистване на азотни окиси (NOx)
Смяна на охлаждаща система с непряк хладилник
Промяна на хладилен агент в хладилни и климатични инсталации
Промяна на пожарогасиелни/противопожарна инсталация
Замяна на твърди горива с течни
Замяна на течни горива с природен газ и други газови горива
Замяна на твърди, течни и газови горива с електричество
Контрол на горивните процеси с оглед намаляване емисиите от въглеродни и азотни окиси
Повторна употреба на отработени газове като средство за предотвратяване и редуциране на емисии в атмосферата
Замяна на почистващи/обезмасляващи реагенти и разтворители с вода или други по-безвредни
Въвеждане на електростатично боядисване с по-малък разход на бои и лакове
Реконструкция на вентилационна инсталация и на инсталация за пречистване на въздух в секция за лакиране и боядисване
Преминаване към бои на водна основа
Включени процеси с технологии за обработка с биомаса (газификация на биомаса)
Извънредни разходи за специални принадлежности (в това число кранове и вентили, заварени шевове вместо фланци, пломбирани шахти на помпи)
Плаващи покривала и покрития за резервоари и за други зони за съхранение вкл. за намаляване на изпаренията
Капитална реконструкция на пещ с оглед по-добро горене
Подобряване на термоизолация на пещи и други
Инсталиране на шумозаглушители прегради
Съоръжения за контролни измервания на емисиите
Използване на инсталация за водно рязане
Оборудване и инсталации за кондензация на пара и за охлаждане на вода, изпусната от парни котли
Други

002 ВОДИ

Сепарация на метали, фосфати и флуориди чрез йонизация
Оборудване и инсталации за кондензация на пара и за охлаждане на вода, изпусната от парни котли
Охлаждащи колонии, при необходимост от редуциране термалното замърсяване, в т. ч. всички допълнителни съоръжения, предназначени за редуциране на аерозолното разпръскване (тези разходи не се включват, ако са свързани с пестене на вода/питейна вода, в случай, че целят увеличаване на рентабилността)
Охлаждащи съоръжения за вода, изпусната от кранове на парни котли и за кондензат от пара
Оборудване за почистване и улавяне на изпускания и течове
Плаващи прегради
Оборудване за откриване на изтичания
Буферни басейни и други съоръжения за съхраняване на отпадъчни води с оглед избягване на пикови изпускания или пикови натоварвания
Изграждане на отделни канализационни системи или на водни/водоохлаждащи системи за по-ефективно третиране на отпадъчни води (само извънредни разходи)
Оборудване за намаляване на потреблението или за повторно използване на вода
Филтър за охлаждащи води
Промяна в технологиите за миене
Оборудване за РН-управление на химикали за утаяване
Инсталиране на маслени сепаратори, като част от технологическия процес
Инсталиране на топлообменник
Инвестиции във фургони, съдържащи канализационно оборудване
Система за управление на централна пречиствателна инсталация
Измервателно оборудване за измерване на потоци
Програмиране на система за контрол и оборудване за дозиране на добавки
Пречистване на охл./смазваща течност при рязане
Реконструкция (капитален ремонт) на тръбопроводна система, водещ до намаляване на загубите
Редуцирано изпускане на азот в отпадъчни води
Резервоари за съхранение на технологична вода
Вакуумна дестилация на вода за промиване
Преминаване към затворени оборотни системи за водно охлаждане за предпазване от и за редуциране на термалното замърсяване

Преминаване към системи за въздушно охлаждане за предпазване и за редуциране на термалното замърсяване на мястото на системите за водно охлаждане
Прилагане на по-скъпи, но по-малко замърсяващи процеси/производствени процеси
Климатично контролирано оводняване на дървен материал с рециклиране
Дейонизация на техническа вода с цел редуциране концентрацията на химикали
Включена система за вода за промиване при проявяване на филми
Включена водна система за техническа вода
Смяна на машина за миене/пране с по-малък разход на вода
Допълнителни разходи за специални принадлежности (в това число за изключватели и клапани, заваръчни шевове вместо фланци, плътно затворени помпени шахти)
Допълнителни разходи за въздушно охлаждане в добавка към водното охлаждане (ако има за цел да ограничи термалното замърсяване)
Допълнителна поддръжка (напр. почистване) на системи за водоохлаждане, в случай че не се разрешава хлориране на охлаждащата вода по екологични причини
Инсталация за извънредно подаване на кислород
Допълнителна помпена инсталация в съществуващи инсталации за намаляване на температурата за изтичащи течности (ако има за цел да ограничи термалното замърсяване)
Инсталация за циркулационен резервоар за студена вода при точково заваряване
Техническа вода за пречистване при миене с използване на основи
Оборудване за преотвратяване образуването на утайки в линия за Ni/Cr
Преминаване към технологии с намалена (или без) употреба на калиев цианид и други токсични съединения
Ултравиолетово осветление за намаляване нарастването на бактериите във водите
Други

003 ОТПАДЪЦИ

Намаляване на използваните суровини с цел да се намали количеството на отпадъците
Повторна употреба на отпадъчни материали в процеса на производството
Оборудване за намаляване разпръскването на частици от вятър
Почистване на масла от прокатен стан
Оборудване за пречистване и повторна употреба на масла в технологическия процес.
Рециклиране на емулсии при рязане
Употреба на амбалаж за многократно използване.
Преминаване към кабели без ПВЦ във вътрешността на осветителни тела
Други

004 ПОЧВА, ПОДЗЕМНИ И ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

Оборудване и мерки за недопускане на изтичане на вода до почвата - използване на покрития за дъна на басейни и др.
Специализирани системи/дренажи/ за отвеждане на води и газове, които имат за резултат намалено замърсяване на почвата.
Мерки и оборудване за намаляване потреблението на подземните води
Мерки и оборудване за анализ, измерване и мониторинг на нивата на замърсяване в почвата, подземните и повърхностните води
Екстракция на замърсители чрез разтворител или вакуумна екстракция на замърсители
Съоръжения за резервоари и тръби за подземно полагане, напр. електростатична (катодна) защита за опазване на почвите, подземните и повърхностните води, без удължаване периода на използване)
Премахване на подземни резервоари и тръбопроводи с оглед опазване на почвата или на подземните води
Превозни средства, задвижвани с електричество
Защитна преграда около резервоари за горива и химикали
Други

005 ШУМ И ВИБРАЦИЯ

Фундамент, предназначен за намаляване на вибрациите
Пещи и компоненти с ниски нива на шумови емисии
Двигатели с по-ниско ниво на шум
Горелки с ниско ниво на шум
Други

006 БИОРАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ И ОБЕКТИ

Закупуване на земя за цели, свързани с опазването на природата
Схеми за повторно залесяване, с цел опазване на видовете
Рехабилитация на ландшафта след добив на пясък, скален материал и други минерали.
Засаждане на дървесни пояси и пояси от храсти около периметъра на фабрики и бизнес постройки
Адаптиране на високи строежи за предотвратяване на сблъсък с летящи птици
“Зелени” пояси и земни прегради, задължителни около местонахождението на фабрики и индустриални паркове
Реконструкция на ландшафта (напр. на кариери)
Ясно обозначаване на електропроводи за предотвратяване на сблъсък с птици
Други